د افغانستان اسلامي جمهوري دولت

د پوهنې وزارت

علم ستا داسې ساتنه کوي

لکه مور چې د خپل ماشوم ساتنه کوي

د لسم ټولګي لپاره د جغرافیه سوالونه او ځوابونه

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جغرافیه سوالونه او ځوابونه

نقشه

سوال: نقشه تغریف کړئ؟

ځواب: د ځمکې د کورې[غونډاري] دټول مخ یا د هغی دیوې برخې انځورولو ته نقشه وایي.

سوال: د جغرافیه ټاکلي کمیتونه څو دی او دنقشې پرمخ څه شی ښیی؟

ځواب: د جغرافیه ټاکلي کمیتونه دوه دي. او طول لبلد او غرض البلد موقیغت ښی.

سوال: کانتور کرښه په نقشه کې څه ښي ؟

ځواب: دغه کرښې په نقشه کې دیوې سېمې لوړوالی ښی اوله ورته لوړوسیموڅخه تیرېږي.

سوال: کومې کرښې د ځمکی جوړښت د لوړوالی له پلوه څرګندوي؟

ځواب: د کانتور کرښې دي.

سوال: د نقشې مقیاس تغریف کړئ ؟

ځواب: د نقشی د فاصلې د تناسب د ځمکې پر فاصلې ته د نقشی مقیاس وایي.

سوال: د نقشی مقیاس فرمول والیکئ؟

ځواب: فرمول یې غبارت دی له مقیاس = (د نقشی فاصله / دځمکې فاصله) ۱/۵۰۰۰۰ او یا (۱ / ۵۰۰۰)

سیاسی نقشې

سوال: سیاسی نقشی کومو نقشو ته وایي؟

ځواب: هغه نقشی دي چې د هېوادونو سیاسی ویش د هغو له سرحدی پولو پلازمینو سره یو ځای ښکاره کوي.

سوال: په سیاسی نقشو کې څه شي ښودل کیږي؟

ځواب: په سیاسی نقشو کې اداري ویش ښارونه او ښاروالي سیمه یز حکمتونه ولایتونه نفوس او مساحت او د هېواد پرخوالی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: په کوم ډول نقشو کې د هېوادونو پولې او سرخدات په نښه کيږي؟

ځواب: په سياسی نقشو کې د هېوادونو پولې او سرخدات په نښه کيږي .

اقتصادی نقشې

سوال: اقتصادی نقشې تغريف کړئ؟

ځواب: اقتصادی نقشې هغه نقشو ته وويل کيږي چې د نړۍ يا د يو هېواد ټول اقتصادي مسايل طبغي ذيرمې صادرات او واردات او کرنيز او داسی نور پکې ښودل کيږي.

مواصلاتي نقشې

سوال: په موصلاتي نقشه کی څه شی ښودل کيږي؟

ځواب: په موصلاتي نقشه کې پاخه سړکونه داوسپنې پټلې د بيړوچلولو کرښې او بندرونه ښودل کيږي.

سوال: هوايي کرښې هوايي دهليزونه او د الوتلو کرښې په ملي او نړيواله کچه په کومو نقشوکې راځي ؟

ځواب: په کواصلاتي نقشو کې.

سوال: فضايي خمل او نقل څه توپيرلري ؟

ځواب: فضيايې په لږ وخت په ډيره بيه او ځمکنی په ډير وخت په کمه بيا تاميږي.

سوال:په اقتصادي نقشو کې کومې موضغ ګانې راړول کيږي؟

ځواب: طبيغی سرچينی دځمکی لاندی او دځمکی پر مخ.

سوال: کرنيز پيداوار په کومو نقشو کې راځي؟

ځواب: په اقتصادي نقشو کې راځي.

سوال: مقياس په څو ښوښودل کيږي؟

ځواب: مقياس په دری ښو ښودل کيږي.

سوال: دنقشی يو سناتی متر له دځمکی څو سناتی مترو سره برابر دی؟

ځواب: د [۱۰۰۰۰] سناتی مترو سره برابر دی.

سوال:کسري مقياس تغريف کړئ؟

ځواب:کسري مقياس هغه مقيسونه چې په کسري بڼه ښودل کيږي د کسري مقياس په نامه ياديږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په نقشه کې د رنګ کارول

سوال: په نقشو کې شین او ابی رنګونه څه مفهوم لري؟

ځواب: شین دکروندو او ځنګلونولپاره او شنو جلګولپاره استغمال کیږي. او ابی رنګ دسمندرونو او ولاړو ابو او حلیجونو سیندونو لپاره کارول کیږي.

سوال. دابو[۱۰-۱۰۰۰] مترو پوری اندازه په کوم رنګ ښودل کیږي؟

ځواب. دابو[۱۰-۱۰۰۰] مترو پوری اندازه په تت ابی رنګ سره ښودل کیږي.

سوال: د ابو د [۷۰۰۰ـ۱۰۰۰۰] مترو پوری اندازه په کوم رنګ ښودل کیږي؟

ځواب: د ابو د [۷۰۰۰ـ۱۰۰۰۰] مترو پوری اندازه په ډیر تیز ابی رنګ سره ښودل کیږي.

سوال: دغرونولوړوالی او لمنی په کومورنګ سره ښودل کیږي؟

ځواب: د غرونو لوړوالی په خیګري رنګ ښودل کیږي او لمنی یي په تت خیګري رنګ سره ښودل کیږي.

سوال: غرنیولوړوڅوک کنګلونه په کوم رنګ ښودل کیږي؟

ځواب: : غرنیولوړوڅوک کنګلونه په سپین رنګ سره ښودل کیږي.

سوال:شمال په څو ډوله دی نومونه یي ولیکئ؟

ځواب: په دری ډوله دی . اول: خقیقی دویم: مقناطیسی دریم: د مر کاتوردنقشو.

سوال: د کوم شمال خط زیاتره د طول البلد سره موازی وي؟ځواب: مرکاتور د نقشو شمال.

سوال: مقناطیسی شمال چیرته موقیغت لري؟

ځواب: د کانادا هدسن په شمالي خلیج کي .

د نقشي انځورول

سوال: جغرفیه یي نقشي دهندسی میغارنو له مخی په څو ډوله دی دری ډوله یي ولیکئ؟

ځواب: په اووه ډوله دی : خو موږ یي په دری ډوله تشریح کوو. اول: مخرطی ارتسام دویم: مولوایدر ارتسام دریم: سینو سایدل ارتسام .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مصنوغي سپوږمکيو څخه کار ا خيستل

سوال: دسپوږمی مخ له څه شی څخه جوړ شوی دی؟

ځواب: د سپوږمی مخ دخاورو کوچنيو زروڅخه جوړ شوی دی.

سوال: دلومړي ځل لپاره د سپوږمی پر مخ څوک کوز شو نوم يې وليکئ؟

ځواب: دلومړي ځل لپاره د سپوږمی پر مخ [ارام سترانګ] کوز شو.

سوال: د سپوږمی دمخ تودوخه په شپه او ورځ کې څومره ده؟

ځواب: : د سپوږمی دمخ تودوخه په شپه کې [۱۱۰- سناتی کرد] : د سپوږمی دمخ تودوخه په ورځ کې [۲۱۰ سناتی ګرد.

سوال: مصنوغی سپوږمکی په کوم ډول مدار کې ګرځي؟

ځواب: مصنوغی سپوږمکی په بيضوی مدار کې ګرځي.

اقليم

سوال: اقليم تغريف کړئ؟

اقليم يوه لاتنتی کلمه ده د اوږدو مودو لپاره [۳۳] کاله په شاوخوا مودو کې ديو سيمي د هوا خالت ته اقليم وايې. ياد اقليم په نامه ياديږي.

د لمر د وړانګو زاويه

سوال: د چنګاښ په لومړی نيته په افغانستان کې د لمر وړنګو زاويه څومره وي؟

ځواب: [۷۸] درجي او [۵۷] دقيقي کې.

سوال: هوا ولي سړيږي؟

ځواب: دلمر وړانګو زاويه کوچنی شي.سوال: په اقليم باندی اغيزمن فکتورونه کوم دی دری يې وليکئ؟ځواب: د غرض البلد ديره، لوړ او ټيټ فشار ، او هوايي توپانونه.

سوال: دافغانستان شمالي غرض البلد په څو درجو کې پروت دی؟

ځواب: په [۲۹] درجو او په[۳۰] دقيقو کې پروت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تودوخه لنده بل

سوال: لمر څه شی دی؟

ځواب: لمر د رڼا انرژي او دتودوخې لویه سرچینه ده چه د حدای تغالی په اراده مینځ ته راغلی دی.

سوال: په غرنیو سیمو کې د تودوخې درجه له لوړوالي سره څه کومه رابطه لري؟

ځواب: چې څومره پورته خواته تودوخه کمیږي نو اوربښت زیاتیږي.

سوال: په پسرلي کې د کوم سمندر څپې افغانستان ته راځي؟

ځواب: د ایسلنډ او کسپین سمندرونو .

د افغانستان اقلیمي سیمې

سوال: افغانستان څو ډوله اقلیم لري نوومونه یې ولیکئ؟

ځواب: اول: صخرایې اقلیم دویم: مونسون اقلیم دریم: مدیترنه یې اقلیم څلورم: ستیپ اقلیم پنځم: تندر الپاین اقلیم شپږم: غرنی اقلیم.

صخرایي اقلیم

سوال: هغه سیمې چې د صخرایي اقلیم د اغیزې لاندې وي کومې دي نوومونه یې واخلئ؟+

ځواب: هغه سیمې چې د صخرایي اقلیم د اغیزې لاندې وي غبارت دی له صدیقي،ریګستان،د مارګو دښته،جهندم،بګوا،او د امو سیند غاړه دي.

مونسوني اقلیم

سوال:کومې سیمې مونسوني اقلیم لري نوومونه یې واخلئ؟

ځواب: هغه سیمې چې مونسوني اقلیم لرونکی وي غبارت دی له سپین غر،نورستان غرنې سیمې ، او دلغمان یوه برخه دغه ډول اقلیم لري.

مدیترانه یې اقلیم

سوال: د مدیترانه یې اقلیم په اوړي کې یې د تودوخې منځنۍ اندازه سانتي ګرد څو درجو ته رسیږي.؟

ځواب: : د مدیترانه یې اقلیم په اوړي کې یې د تودوخې منځنۍ اندازه [۲۲] سانتي ګرد درجو ته رسیږي.

سوال: جلاباد کوم ډول اقلیم لري؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب: جلاباد مديترنه يي اقليم لري.

سوال: په جلا اباد کې وربښت کومه بڼه وي؟

ځواب: غمومي د باران په بڼه وي واواره يې د [۹۰] مترو په اندازه لوړو سېمو کې وي.

د ستپ سيمو اقليم

سوال: دستيپ سېمى اقليم غموماً څومره دی؟

ځواب: د[۲۵۰] څخه [۳۰۰] ملي مترو په اندازې سره.

الپاین تندرا اقلیم

سوال: دعه ډول اقليم په کومو سيمو کې او څو مترو پورى لېدل کيږي؟

ځواب: په غرنيو سيمو کې پيدا کيږي او په [۲۵۰۰-۳۰۰۰ متروپورې لوړو] کې لېدل کيږي.

غرنی اقلیم

سوال: په لوړو برخو کې د اوربښت خالت له څه شي سره تړلې دی؟

ځواب: د سيمې اقليم سره تړلې دی.

د افغانستان جیولوجیکي خالت:

سوال: په کواترنري غصر کې څو ډوله رسبونه چې عامل يې باد و لېدل کيږي؟

ځواب: په دوه ډوله دي.

د ځمکو بڼې او جوړښت

سوال: دافغانستان د ځمکی لړ لوړوالی څومره دی له سمندر څخه؟

ځواب: د خم اب په سويل کې [۲۵۹] متره دی.

سوال: د افغانستان لوړه سيمه د سمندر له سطخی څخه لوړه ده څه نوميږي؟

ځواب:د ختيځ هندوکش [نوشاخ] نوميږي.

سوال: د سمندر سطخی څخه [۵۰۰] نه تر [۲۰۰۰] مترو لوړی سيمې څه ډوله دي؟

ځواب: کرنيزی سيمی دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: دافغانستان لېږ ارتفاغ لرونکی خوزی کومې دي نومونه يي واخلئ؟

ځواب: اموخوزه، هلمند خوزه، ننګرهار حوزه.

سوال: د امو خوزه له کوم ځای شروغ او په کوم ځای او په څو مترو په اندازه پای ته رسيږي؟ځواب: د قصيار د سند د لويديځ څخه د[۲۵۹] مترو په اندازه پيل او د درقد او اينکی کلا پوری د[۴۲۵] مترو په اندازه پای ته رسيږي

سوال: د هلمند په حوزه کې کومې سيمي شاملې دي؟

ځواب: د هلمند په حوزه کې خاشرود سېمه، فراه رود سېمه، ادر سکن سېمه، او کوز دره سېمه وې

غرونو او دهغو اهميت

سوال: په افغانستان کې عرونو څومره برخه نيوالی ده؟

ځواب: په افغانستان کې $\frac{۱}{۳}$ برخه غرونو نيوالی ده .

سوال: دافغانستان غرونو کې کوم کانونه مجود دي؟

ځواب: د اوسپنې مسو اسرپو کانونه مو جود دي.

د هندو کش غرونو لړی او ختيځ هندوکش

سوال: دهندوکش غرونو د کوم ځای څخه تر کوم ځای پوری رسيږي؟

ځواب: په شمال ختيځ کې د پامير دغر څخه تر بابا عرونو يوری رسيږي.

سوال: د هندوکش لوړه څوکه څه نوميږي او څومره لوړوالی لري؟

ځواب: د هندوکش غر څوکه [تراجمير] نوميږي. او لوړوالی يې [۷۷۵۰] متره دی.

سوال: کومې لوي لارې د هندوکش له غر زړه څخه تيريږي؟

ځواب: د شکاری درې لاره او دسالنګ تو نل .

سوال: د کوشانيانو پرمهال د هندوکش غر بل نوم څه وه؟

ځواب: د کوشانيانو پرمهال د هندوکش غر بل نوم غبارت دی له د هند ققفاز.

سوال: د هندوکش غرونه افغانستان ته د څه شي ارزښت لرونکي دي؟

ځواب: د هندوکش غرونه افغانستان ته د خياتي ارزښت لرونکي دي.

سوال: د هندوکش غرونو لړی په څو برخو ويشل شوې ده نومونه يي واخلئ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب: د هندوکش د غرونو لړۍ په دوو برخو ویشل شوې ده نومونه یې عبارت دي له اول: ختیځ هندوکش او دویم : لویدیځ هندوکش دی.

لویدیځ هندوکش

سوال: لویدیځ هندوکش له کومه ځای تر کومه پوری دی؟

ځواب: له د خاواک له غاښي څخه پیل بیا د لویدیځ په لورترامیربندپورې رسیږي چې لوړوالی یې ورو ورو کمیږي.

سوال: د لویدیځ هندوکش غر وږدوالی څومره ښودل شوی دی؟

ځواب: د دغه غر اوږدوالی [۲۴۰] کیلو متره ښودل شوی دی.

سوال: د لویدیځ هندوکش غر څومره لوړوالی لري؟

ځواب: د لویدیځ هندوکش غر لوړوالی له[۴۵۰۰] مترو څخه زیات نه دی.

سوال: د لویدیځ هندوکش غر لوړه څوکه څه نومیږي او څومره لوړه ده؟

ځواب: د لویدیځ هندوکش غر لوړه څوکه [چتپال] نومیږي. او [۵۴۲۹] متره لوړه ده.

سوال: او نامتو غاښي یې څه په نامه یادیږي ؟

ځواب: د لویدیځ هندوکش غر نامتو غاښي عبارت دي له: خاواک، کوشان، چاردر، دندان شکن، شیبرچې غاښی .

بابا غر

سوال: بابا غر چیرته موقیغت لري؟

ځواب: بابا غر د افغانستان په مرکزي برخه کې موقیغت لري.

سوال: د بابا غر اوږدوالی څومره دی او لوړوالی یې څومره دی؟

ځواب: د بابا غر اوږدوالی [۲۰۰] متره دی او لوړوالی یې[۴۰۰۰] متره دی.

سوال: بابا غر لوړه څوکه څه نومیږي او د سمندر له سطخې څومره لوړه ده؟

ځواب: د بابا غر لوړه څوکه شاه پولادي نومیږي. چې له د سمندر له سطخې څخه [۵۱۴۰] متره لوړه ده.

سوال:په لویدیځ کې د بابا غر نامتو غاښو نومونه واخلئ؟

ځواب: په لویدیځ کې د بابا غر نامتو غاښو نومونه عبارت دي له: غراق، شاتو، ګردن دیوار، د ملا یغقوب غاښی، او اونی غاښی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپین غر

سوال:سپین غر چیرته موقیغت لري ؟

ځواب: د ننګرهار په سویل کې موقیغت لري.

سوال: او لوړه څوکه یې څه نومیږي او لوړوالی یې څومره دی؟

ځواب: لوړه څوکه یې سیکارام نومیږي او لوړوالی [۴۷۵۵] متره دی.

سوال: د هند دسمندر موسمي هوا د دننه کېدومخنوی کوم غر کوي نوم یې ولیکئ؟

ځواب: د هند دسمندر موسمي هوا د دننه کېدو مخنوی [سپین غر] کوي.

سلیمان غر

سوال د سلیمان غرڅومره اوږوالی لري؟

ځواب: د سیلمان غر [۶۰۰] کیلو متره

سوال: د سیلمان غر لوړه څوکه څه نومیږي او څومره لوړوالی لري؟

دسیلمان تخت او په نامه یادیږي. او [۳۲۰۰] متره لوړوالی لري.

د تر کستان تیر بند

سوال:ترکستان تیربند څومره اوږدوالی لري ؟

ځواب:ترکستان تیربند [۳۰۰]کیلو متره اوږوالی لري.

سوال: او څو نامتو څوکې لري نومونه یې واخلئ؟

ځواب: دوه نامتو څوکې لري چې نومونه یې غبارت دی له [جنګک څوکه] او د [قره جنګل څوکه] ده.

سوال: جنګک څوکه چې د ترکستان تیربند لوړه څوکه ده څومره لوړوالی لري؟

ځواب: [۳۸۹۵] متره لوړوالی لري.

سوال: قره جنګل څوکه چې د هم د ترکستان تیربند یوه څوکه ده څومره لوړوالی لري؟

ځواب: [۲۳۰۰] متره لوړوالی لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اواورې سيمې دبنتې او شگلنې سيمې

سوال: د افغانستان ځمکه په څو برخو ويشل شوی ده؟

ځواب: د افغانستان ځمکه په دريو برخو ويشل شوی ده غبارت دی له [غرونه] او [لږې لوړې] او اوارې سېمې] دي.

سوال: صحراتعريف کړئ؟

ځواب: هغه سېمه چې غرونه دابو لګولو سرچينې نه وي او وربنت يې کم وي صحرا بلل کيږي.

ژوي او د پکتيا او نورستان مونسون سيمه

سوال: د شمالي ستيپ په خاورو کې کوم بنځنده ژوند کاوه نوم يې واخلئ؟

ځواب: د شمالي ستيپ په خاورو کې ششکو ژوند کاوه.

سوال: په دعه هېواد کې څو ډوله الوتونکي لېدل کيږي؟

ځواب: په دعه هېواد کې [۴۴۱] ډوله الوتونکي لېدل کيږي. چې زياتره يې د اوبو او مهاجرو الوتونکي دي.

سوال: د غزني په ولاړو اوبو کې څو ډوله الوتونکي شته؟

ځواب: د غزني ولاړو اوبو کې [۷۵] ډوله الوتونکي شته .

سوال: پکتيا او نورستان مونسون سيمه کوم ژوي لري نومونه يې واخلئ؟

ځواب: دعه سيمه يو شمير ژوی لري لکه بيزوګاني، ليوه، نولی، د مابنام ځکالي ، کارغان، شين تاغي، زرکان، مرې او نور لري.

د ستيپ سيمه

سوال: په دې سيمه کې کوم ډوله ژوي شته؟

ځواب: په دې سېمه کې ژويغبارت دي له شيشکي، موږک، لاش خوړونکي مرعان، يو شمير خشرات، کارعان، سوی، ګيدړې، چرمبنکي دي.

الپاين سېمه

سوال: په کومه سېمو کې تي لرونکي ژوي شته يوې سېمې نوم وليکئ؟

ځواب: په الپاين سيمبه کې تي لرونکي ژوي شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صخرايي سيمه

سوال: صخرايي ژوي كوم دي نومونه يي وليکئ؟

ځواب: صخرايي ژوي غبارت دي له موږکان، ګيدړې، سورلنډيان، خشرات، او ځښيدونکي ژوي دي.

ځنګلونه او صنعتي ځنګلونه او د پيستي ځنګلونه

سوال: ځنګلونو لنډه ګټې وليکئ؟

ځواب: ځنګلونه هوا ساپه کوي او د سيلابونو مخنيوي کوي او د خاورو دويجاړيدو مخه نيسي او بيلابيلو ډولونو د ژونديو د له مينځه تللو مخ نيسي او په طبغت کې د ښکلا سرچينه ژوندی ساتي. ځنګلونه يو شمير اقصادي ګټې لري. د بيلګې په توګه د ودانيو په خاطر د لرګيو پلورل، د کورونيو د تودولو لپاره د لرګيو پلورل او داسی نورې ډيرې ګټې لري.

سوال: په افغانستان کې ځنګلونو څومره ځمکه نيوالی ده؟

ځواب: په افغانستان کې ځنګلونو [۲،۲] ميلونه هکتاره ځمکه نيوالی ده.

سوال:په غمومي توګه د هيواد ځنګلونه په څو برخو ويشل شوي دي او نومونه يې واخلئ؟

ځواب: په غمومي توګه د هيواد ځنګلونه په [۳] برخو ويشل شوی دي. چې عبارت دی له [صنغتي ځنګلونه] او [پسته يي ځنګلونه] او [بته يي ځنګلونه] دي.

سوال: ستن ته ورته پاڼي لرونکي ځنګلونه د هيواد کومو برخو کې لېدل کيږي؟

ځواب: ستن ته ورته پاڼي لرونکي ځنګلونه د هيواد په سويل ختيځ برخو کی لېدل کيږي.

سوال: ستن ته ورته پاڼي لرونکي ځنګلونه په څومره لوړوالي سره وده کوي؟

ځواب: ستن ته ورته پاڼي لرونکي ځنګلونه په [۲۰۰۰] څخه تر [۳۰۰۰] مترو لوړو سيمو کې.

سوال: ستن ته ورته پاڼي لرونکي ځنګلونه په کومو سيمو کې پيدا کيږي؟

ځواب: د پکتيا مرکزي سيمه او خدارن سيمه او منګل سيمه او جاجی سيمه او همدارنګه په کونړ او لغمان او ننګرهار کې.

سوال: پيستي ځنګلونه د هيواد په کومو ولايتونو کې پيداکيږي ؟

ځواب: پيستي ځنګلونه د هيواد په شمالي ولايتونه کي لکه بادغيس او سمنګان کې چې پيدا کيږي.

سوال: پيستي ځنګلونو ګټارنه او ساتنه څوک کوي؟

ځواب: پيستي ځنګلونو ګټارنه او ستانه دولت کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: د تیټ قد لرونکي ځنګلونه د هېواد په کومو سیمو کې پیدا کیږي؟

ځواب: د تیټ قد لرونکي ځنګلونه د هېواد په شمالي مرکزي سیمې او لویدیځې سیمو کې پیدا کیږي.

د مونسون دسیمې نباتات

سوال: دمونسون د سیمې نباتات کوم دي نومونه یې واخلئ؟

ځواب: دمونسون د سیمې نباتات عبارت دی له [غز،ښون، لمنځه،نښتر،غوزان، پنبه، پیسته،توت،پنجه، چنار،سنځله.

سوال: هغو ونو نومونه واخلئ چې [۱۰۰۰] مترو څخه تر[۲۰۰۰] مترو پورې لوړو برخو کې وده کوي؟

ځواب: هغه ونې غبارت دي له بلوط ارچه، نښتر، جلغوزې، او سرو ، پاین، او ناجو دي.

سوال: هغه ونو نومونه ولیکئ چې د [۲۰۰۰] مترو څخه تر[۲۵۰۰] مترو پورې په لوړو سیمو کې وده کوي؟

ځواب: هغه ونو نومونه غبارت دي له نښتر، او جلغوزې، او سرو وده کوي.

د مدیتراني سیمې نباتات

سوال: د مدیترانی سیمې نباتات کوم دی نومونه یې ولیکئ؟

ځواب: د مدیترانی سیمې نباتات غبارت دی له [ګني، وریجی، نارنج،مالته،سنتره.

د ستپ سیمې نباتات

سوال: د ستیپ د سیمې نباتات څه دوله دي په لنده دول یې تشریخ کړئ؟

ځواب: په دی دوله سیمو کې نباتات د وښو په بڼه وي چې زیاتره په کې د غلې داني کرل کیږي.

د نیمه صخرایي او وچ اقلیم نباتات

سوال: د نیمه صخرایي او وچ اقلیم نباتات کوم دي نومونه یې واخلئ؟

ځواب: د نیمه صخرایي او وچ اقلیم نباتاتو نومونه غبارت دي له [ترخه ،جارو بوتی، ځوزان]

د منځني اندازې لوړوالي لرونکو سیمو نباتات

سوال: د [۹۰۰] څخه تر[۱۸۰۰] مترو پورې لوړو سیمو کې کوم نباتات وده کوي؟

ځواب: دغه نباتات غبارت دي له شمکی، ببنی، زنبق. او کبرکل ، پسته، او بادام.

تندار الپان نباتات

سوال:تندار الپاین سیمې کومې دي نومونه یې واخلئ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب:تندار الپاين سېمي غبارت دي له [راغ سېمه،اوشيوا، فيض اباد سېمه،

د لوړو او غرنيو سيمو نباتات

سوال: هغه سيمي چې د [۳۸۰۰] څخه تر [۴۰۰۰] مترو پورى لوړې وي کوم نباتات پکې شنه کيږي؟

ځواب: هغه سيمي چې د [۳۸۰۰] څخه تر [۴۰۰۰] مترو پورى لوړې وي نو يواځې ګل سنګ پکې شنه کيږي نو ځکه چې هغه کنګل وي.

په طبغت کې د ابو دوران [داوبو سايکل] بل غنون: او داوبو ارزښت په ژوندانه او د انرژی په توليد او کرنيز اقتصاد کې

سوال: اوبه د ځمکې پرمخ څو ډوله دي نومونه يې واخلئ؟

ځواب: اوبه د ځمکې پرمخ غبارت دي له درى ډوله [غاز،مايغ،جامد].

سوال: دابو سايکل دځمکې د عونډاري په څو برخو تر سره کيږي نومونه يې واخلئ؟ځواب: غبارت دي له څلور ډوله[هوا،په خپله ځمکه کې ،اوبه،خياتي کره کې].

سوال: دابو سايکل د کوم ځاى څخه پيل دى ؟

ځواب: دابو سايکل د د له سمندر له بړس څخه پيل شوى دى

سوال: اوبو څومره برخه د ځمکې نيوالي ده؟

ځواب: دريمه برخه نيوالى ده

سوال: د سمندرونو اوبه څنګه خوند لري؟

ځواب: تريو يا[مالګين خوند].

سوال: د ټولو اوبوڅخه څو فيصده اوبه خوږ دي؟

ځواب: په [۱۰۰] فيصده کې [۲،۸] فيصده.

سوال: د افغانستان اوبو خوزې کومي سېمي جوړه وي؟

ځواب: دهندوکش غرونو لړئ او واخان او پامير او باباغر.

سوال:د افغانستان څوفيصده رواني اوبه د سيند خوزې ته رسيږي؟

ځواب: په [۱۰۰] فيصده کې [۱۱] فيصده.

سوال: د افغانستان څو فيصده رواني اوبه ګاونډيو هيوادنو ته ځي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب: [۱۰۰] فیصده کې [۲۰] فیصده .

سوال: د افغانستان رواني اوبه له کوموسرچینو څخه پیاوړي کیږي؟

ځواب: د واورې او باران له سرچینو پیاوړي کیږي.

د اوبو لګولو خوزې

سوال: د افغانستان سیندونه او اوبو لړولو خوزې په څو برخو ویشل شوي دي نومونه یې واخلئ؟

ځواب: په [۵] برخو ویشل شوې دي چې غبارت دي له اموخوزه، هریرود خوزه، د سند او کابل سیند خوزه، د سیستان، او د هلمند، او تړلي خوزه.

سوال: د افغانستان رواني اوبه په [۱۰۰] فیصده کې څو فیصده د سیند خوزو ته رسیږي؟

ځواب: د افغانستان رواني اوبه په [۱۰۰] فیصده کې [۱۱] فیصده د سیند خوزو ته رسیږي.

سوال: د افغانستان رواني اوبه نورو ګاونډیو هېوادونو څو فیصده ورځي؟

ځواب: د افغانستان رواني اوبه نورو هېوادونو ته په [۱۰۰] فیصده کې [۲۰] فیصده ورځي.

آمو خوزه: آموسیند: کوکچې سیند: دکندوز سیند

سوال: د امو خوزه کې کوم سیندونه دي او له کومو غرونو څخه سرچینه اخلي؟

ځواب: د امو خوزه کې هغه سیندونه راځي چې د هندوکش د لړی له شمال او شمال ختیځو څوړونو څخه سر چینه اخلي.

سوال: پخوا د امو سیند تر غاړو کوم مدنیت را توکیدلي وه. او د یونانیانو امو سیند په څه نوم یاداوه؟

ځواب: د اوسني بلخ لرغونی مدنیت وه. او یونانیانو په [اکسوس] په نامه یاد کړ.

سوال: د آموسیند سرچینه کوم ځای دی؟

ځواب: دپامیر او واخان او د زرکول د کنګلونو ویلي اوبه دي چې په [۴۱۲۵] متره لوړوالی کې اموسیند ور څخه سرچینه احلي.

سوال: د امو سیند مرستیلان څوک وو نومونه یې واخلئ؟

ځواب:کندوز او ، واخان او کوکچې سیندونه.

سوال: د امو سیند د کوموهېوادنو ترمینځ سیاسی پوله جوړه وي نومونه یې ولیکئ؟

ځواب: ازبکیستان ، او ترکمیستان ، او تجکیستان ، هېوادنو ترمینځ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: د امو سیند ټول اوږوالی څومره دی ؟

ځواب:[۲۵۰] کیلو متره چې [۱۳۰۰] کیلو متره یې زد ترکمستان او ازبکستان کې دی.

سوال: د امو سیند کم صور څومره دی او په کومه سیمه کې پروت دی نوم یې ولیکئ؟

ځواب: صور یې[۱۷۰۰] متره دی او د کلفت په سپمه کې پروت دی.

سوال: د کوچکی سیند په کوم ولایت کې پروت دی د افغانستان نوم یې واخلئ؟

ځواب: په بد خشان ولایت کې پروت دی.

سوال: د کوکچې سیند مرستیلان کوم دي؟

ځواب: وردج،یامګان، او سر غیلان دی.

سوال: د یونیانو د واکمنیو پرمهال د ای خانم ښار چیرته وه؟

ځواب: د پنج او کوکچی سیندونه د یو ځای کیدو په سپمه کې.

سوال: او کوکچی سیند په کومه سپمه کې له امو سیند سره یوځای کیږي نوم یې اخلئ؟

ځواب: په خواجه غار کې.

سوال: دکندوز غر سیند د هیواد په کوم طرف پورت دی؟

ځواب:د کندوزغر سیند د هېواد په شمال کې پروت.

سوال: او څه ګټه تری اخستل کیږي؟

ځواب: د خړبولو په برخه کې تری کار اخستل کیږي.

د کابل خوزه : او د کابل سیند: او د کنړ سیند

سوال: د کابل خوزی ټول مساخت څومره دی؟

ځواب: ټول مساخت یې [۷۵۳۹۰] کیلو متره

سوال: د کابل خوزی سیندونه کوم دي؟

ځواب: النیشنګ، الالینګار، کنړ، پنجشیر، او عوربند

سوال: په افغانستان کې د کابل سیند څومره اوږدوالی لری؟

ځواب: د کابل سیند [۳۶۰] کیلومتره اوږدوالی لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: د کابل سیند چیرته د هېواد له پولو تیرېږي او صوبه سرخد کې څومره واټن وهی؟

ځواب: تورخم نه نژدې د کوشتې په سیمه کې او په صوبه سرخد کې [۱۴۰] کیلو متره واټن وهی.

سوال: د کابل سیند سرچینه د کوم ځای ښخه او څومره لوړوالی لري؟

ځواب: د پغمان دعره په لویدیځ کې د اونی له غاشی او[۳۵۰۰] مترو په لوړوالی ښخه .

سوال: د کابل ښار لومړنی مرستیال کوم او کومه سیمه ورسره یوځای کیږي؟

ځواب: د کابل لومړی مرستیال چمچه مست په نامه یادیږي. او دکابل ښار د گذرگاه په سیمه کې ورسره یو ځای کی کیږي.

سوال: د کابل سیند د برېښنا بندونه کوم دي؟

ځواب: کابل سیند د برېښنا بندونه غبارت دي له د[ماهیپر بند د ماهیپر په سیمه کې، د نغلو بند د نغلو په سیمه کې،او د سروبې بند د سروبی په سیمه کې.

سوال: د نغلو او سروبي بندونه په یو ساغت کې څومره برېښنا ورکوي؟

ځواب: د نغلو بند په یو ساغت کې [۶۶] زره کیلو واټه برېښنا ورکوي. او د سروبي بند په یو ساغت کې [۲۲] زره کیلو واټه برېښنا ورکوي.

سوال: د کونړ سیند سرچینه د کوم ځای ښخه اخلي او په څومره لوړوالی سره؟

ځواب: د ختیځ هندوکش په سویل کې او د برغیل له غاښی ښخه سرچینه اخلي او د [۴۰۰۰] مترو په لوړوالی سره .

سوال: د کنړسیند په کوم ځای کې د کابل سیند سره یوځای کیږي؟

ځواب: د کنړ سیند د کابل سیند سره کامې ته نژدې په سیمه کې یوځای کیږي.

سوال: د کنړ سیند مرستیالان کوم دي؟

ځواب: د کنړ سیند مرستیالان غبارت دي له لنډی سیند او د پیچ سیند دی.

د هلمند او سیستان د اوبو اخیستنې سیمه: او د هلمند سیند

سوال: د هلمند په خوزه کې کوم سیندونه شامل دي؟

ځواب: د هلمند په خوزه کې د هلمند سیند ، فراه رود، ادرسکن او یو شمیر نور کوچني سیندونه او ولاړې اوبه دي

سوال: د هلمند سیند د اوبو لګولو ساخه څومره ده؟

ځواب: د هلمند سیند د اوبو لګولو ساخه[۱۵۴۳۰۰] مربغ کیلو متره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: د فراه رود د اوبو لګولو ساحه څومره ده؟

ځواب: د فراه رود د اوبو لګولو ساحه[۳۳۰۰۰] مربع کیلو متره ده.

سوال: د ادرسکن سیند د اوبو لګولو ساحه څومره ده؟

ځواب: د ادرسکن سیند د اوبو لګولو ساحه[۲۲۰۰۰] مربع کیلو متره ده.

سوال: د هلمند سیند بهیر ولی نا منظم دی تشریح یې کړئ؟

ځواب: ځکه چې سرچینه یې په لوړه سیمه کې ده.

سوال: د هلمند سیند د کوم غر څخه سرچینه اخلي ؟

ځواب: هلمند سیند د پغمان عره له شمال لویدیځو برخو څخه سرچینه اخلي

سوال: د هلمند په اوبو څومره ځمکه خړوبیږي؟

ځواب: د هلمند په اوبو [۷۰۰۰۰۰] اووه لکه جریبه ځمکه خړوبیږي.

د هریرود خوزه: او د هریرود سیند: او د مرغاب سیند

سوال: د هریرود د خوزې پرخوالی څومره دی؟

ځواب: د هریرود د خوزې پرخوالی [۸۵۰] کیلو متره دی.

سوال: د هریرود لومړني مرستیلان کوم دي؟

ځواب: د هریرود لومړني مرستیلان لغل سیند،سرچنګل سیند، او سنګل سیند دي.

سوال: د هریرود سیند اوږدوالی څومره دی؟

ځواب: د هریرود سیند اوږدوالی [۹۵] کیلو متزه دی.

سوال: د هریرود سیند د کوم ښاره تیریږي نوم یې واخلئ؟

ځواب: د هرات ښاره تیریږي.

سوال: د هریرود د اوبو لګولو خوزه چیرته پرته ده؟

ځواب: د هریرود خوزه د هېواد په شمال لویدیځ کې پرته ده.

سوال: د مر غاب سیند د کوم غر څخه سرچینه اخلي او په څومره لوړوالی سره؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب: د مر غاب سیند د خصار غره څخه سرچینه اخلي اود[۲۵۰۰] مترو په لوړوالی سره.

سوال: د مرغاب سیند څومره اوږدوالی لري ؟

ځواب: مرغاب سیند اوږدوالی [۸۰۰] کیلو متره دی

سوال: د مرغاب سیند مشهوره مرستیالانو نومونه واخلئ؟

ځواب: د مرغاب سیند مشهوره مرستیالان قودیان، او خربید دي.

سوال: د مرعاب سیند د افغانستان او ترکمنستان ترمینځ څومره پوله جوړوي؟

ځواب: مرغاب سیند د ترکمنستان او د افغانستان ترمینځ [۳۰] کیلو متره پوله جوړوي.

تېرلې خوزې:د غزني سیند: بلخ آب: قیصار سیند

سوال: د ترلې خوزې سیندونه کوم دي دریو نومونه يې ولیکئ؟

ځواب: اول: غزني سیند دویم: بلخاب سیند دریم: د قیصار سیند

سوال: د غزني سیند سرچینه کوم ځای دی او په څومره واټن سره؟

ځواب: د غزني سیند د غزني په شمال کې [۵۵] کیلو متره په واټن سره.

سوال: د غزني سیند اوږدوالی څومره دی؟

ځواب: د غزني سیند اوږدوالی [۱۹۵] کیلومتره دی.

سوال: د غزني په سیند باندې کوم بند شته؟

ځواب: د غزني په سیند باندې د چا په وخت کې یو بند وه؟

سوال: د غزني په سیند باندې د سلطان مخمد غزنوي په وخت کې یو بند وه.

سوال: د بلخ آّب سیند د کوم ولایت پر لور بهیږي؟

ځواب: بلخ آّب سیند د بلخ پر لور بهیږي.

سوال: د بلخ آّب سیند مرستیلانو نومونه ولیکئ؟

ځواب: د بلخ آب سیند مرستیلان د بند امیر سیند او امرخ سیند دي.

سوال: اریایانو د بلخ آب سیند باندې څو ویالي جوړې کړې وې درى ترى ولیکئ؟

ځواب: [۸] ویالي جوړې کړې وې چې درى یې دادي [نهر شاهي،نهربلخ، نهرارعنداب،]

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: د قیصار سیند سرچینه چیرته ده؟

ځواب: د قیصار سیند سرچینه د ترکمنستان د تیر بند د شمال لورې خوړونه دي.

سوال: د قیصار سیند د کوم ښار په دښتو کې ننوځي؟

ځواب: قیصار سیند د دولت اباد ښار په دښتو کې ننوځي.

د سیستان هامون: د پوزک هامون: صابري هامون

سوال: د سیستان هامون د هېواد په کوم برخه کې دی؟

ځواب: د افغانستان په سویل لویدیځ برخه کې پروت دی.

سوال: د سیستان هامون د هېواد په کوم ولایت کې پروت دی؟

ځواب: د نیمروز په ولایت کې پروت دی.

سوال: د سیستان هامون د کومو هامونونو څخه جوړ شوی دی؟

ځواب: دصابری هامون، هلمند هامون، او پوزک هامون.

سوال: د پوزک هامون څومره سور لري؟

ځواب: پوزک هامون [۲۴] کیلو متره سور لري.

سوال: د پوزک هامون ته کوم سیندونه راځي؟

ځواب: د پوزک هامون ته خاشرود سیند او خسپاس سیند راځي.

سوال: د صابری هامون ته کوم سیندونه توییږي؟

ځواب: فراه رود او هاروت سیند توییږي.

سوال: صابری هامون څومره پرخوالی لري؟

ځواب: صابري هامون [۵۸۳] مربع کیلو متره پرخوالی لري.

سوال: کوم هامونونه د کال په اږدوکي دایمي اوبه لري؟

ځواب: د صابري هامون او پوزک هامون دي.

دغ نمدي او د نمکسار کولو نه [ولاړې اوبه] : ګود زره

سوال: د نمکسار کول ولاړې اوبه په کوم ولایت کې دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب:د هرات په لویدیځ کې دي.

سوال:ګودزره د هلمند د هامون کوم طرف کې دی؟

ځواب: د هلمند د هامون په سویل کې دی.

د ناور د دښتې ولاړې اوبه: د غزني ولاړې اوبه: د امیر بند

سوال: د ناور دښتي ولاړې اوبه څومره لرې دي د غزني ښار څخه؟

ځواب: د ناور دښتي ولاړې اوبه [۵۵] کیلو متره د غزني له ښاره لرې دي.

سوال: د غزني ولاړې اوبه د غزني کوم لورې ته تویيږي؟

ځواب: د غزني ولاړې اوبه د غزني سویل لوریې ته تویيږي.

سوال: د غزني ولاړو اوبو کې کوم سیند تويیږي؟

ځواب: د غزني په ولاړو اوبو کې د د غزني سیند تويیږي.

سوال: د امیر بند په کوم ډول ځمکه کې دی؟

ځواب: د امیربند په اهکي [ښوره يي] ځمکه کې دی.

سوال: امیر بند د اوبو رنګ څنګه دی؟

ځواب: د امیربند د اوبو رنګ اوبلنو شیدو ته ورته رنګ لري.

سوال: کوم بند د ملي پارک په توګه منل شوی دی؟

ځواب: د امیـــــــــــر بند د ملي پارک په توګه منل شوی دی.

سوال: د کوم بند اوبه په بشپړ ډول مالګيني دي نوم يې ولیکئ؟

ځواب: د امیـــــــــــــــــر بند اوبه په بشپړ ډول مالګيني دي .

د ناور د دښتې ولاړې اوبه: د غزني ولاړې اوبه: د امیر بند

سوال: زرکول جهیل چیرته موقیعت لري؟

ځواب: د افغانستان او تاچکستان تر مینځ د پامیر په لوړو برخو کې موقیعت لري.

سوال:د زرکول جهیل د کومو خلکوته لپاره ګټور دی؟

ځواب: د قرغز خلکو لپاره ګټور دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: چقمقتین جهیل چیرته موقیعت لري؟

ځواب: په پامیر کې موقیعت لري.

سوال: شیوا جهیل چیرته موقیعت لري؟

ځواب: د شیوا جهیل د بدخشان په د شغنان په سیمه کې موقیغت لري.

و چکالي اود اوبو کمښت

سوال: وچکالي څه ته وایې؟

ځواب:د وزښت له منځنی حد څخه په یوه کال کې لږ اورښت او له اقلیمي پلوه په یوه سیمه کې د وچوبې زیاتیدل و چکالي بلل کیږي.

سوال: د وچکالې ځینې ځانګړتیاوې کومې دي؟

ځواب: د مینځلو لپاره د ابو د کمښت له امله د ستنونزو سره مخامخ کیږي.

سوال: د وچکالې دوه زیانونه ولیکئ؟

ځواب: اول دهوا وچوال او دویم د خوړو او څښاک کمښت .

سوال: د ځمکې د تودوخې د زیاتیدو لاملونه د څه شي سره اړیکه لري؟

ځواب: د ځمکې د تودوخې د زیلتیدو لاملونه د وچکالې سره اړیکه لري.

سوال: ډېره و چکالي د څه شي لامل کیږي؟

ځواب: ډېره وچکالي په ځنګلونو کې د اور لګیدنې لامل کیږي.

طبیعي چاپیر یال

سوال: د ژوند چاپیریال په تفصیل سره تغریف کړئ؟

ځواب: دانسان او دهعه شاخوا له اقلمي او ټولنیز وشرایطو سره یوځای ایوپر بل د هعو ټولې اغیزې د ژوند چاپیریال بلل کیږي .

سوال: چاپیریال څودوله عناصرلري او نومونه یې ولیکئ؟

ځواب: په دوه ډوله دي چې غبارت دي له اول حیاتي یا ژوندي عناصر او دویم ناژوندي شیان دي.

سوال: حیاتي یا ژوندي عناصر کوم دي نومونه یې ولیکئ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب: حیاتي عناصر غبارت دي له انسانان،ژوي، ونې، پوتي، او ذره بیني کوچني ژوندي شیان دي.

سوال: ناژوندي عناصر کوم دي نومونه یې ولیکۍ؟

ځواب: نا ژوندي عناصر غبارت دي له اوبه، تیږې، خاوره او هوا. او باید وویل شي چې الله [ج] د طبیعت نظام داسي جوړکړی دی.

سوال: په طبیعي سرچینو کې د ایکو سیستمونه کومې برخې لري یوڅویې ولیکۍ؟

ځواب: د ځمکې قشر یا برسیرونه برخه، اوبه، اتموسفیر سره د هغه ټول نفوس او حیواني او نباتي برخې .

الف د ځنګلونو ساتنه

سوال: ځنګلونه په څو ډوله دي نومونه یې ولیکۍ؟

ځواب: ۱ـ ستن ته ورته پاڼې ځنګلونه ۲ پلن پاڼې ځنګلونه ۳ د پورتنیو دوارو ډولونو ګډه ګډ ځنګلونه،۴ چتر ته ورته رقم استوایي ځنګلونه.

سوال: یوه ونه څو تنوته اکسیجن تولیدوي؟

ځواب: یوه ونه څه نا څه [۱۸] تنوته اکسیجن تو لیدوي.

سوال: طبیعي یا مصنوغي ځنګلونه څو ډوله ونې لري؟

ځواب: طبیعي یا مصنوغي ځنګلونه دوه یا دری ډوله ونې لري.

سوال: ځنګلونه د نړی د ایکو سیستم کومه برخه جوړه وي؟

ځواب: ځنګلونه د نړی د ایکوسیستم یوه ډیره بډایه برخه جوړوي.

سوال: نو دا ولې جوړه وي؟

ځواب: د ا ځکه چې د یو شمېر ژویو او الوتونکو ژوند په ځنګلونو پورې تړلی دی.

د ځنګلونو نقش او اهمیت: د ځنګلونو ډیر مهیم اهمیت

سوال: په ځنګلونو کې د انسانانو او څارویو د خوراک توکي کوم دي؟

ځواب: د ځنګلونو میوې، پاڼې، ریښې، او نورې برخې د انسانانو او څارویو د خوراک توکي دي.

سوال: ونې د هوا څخه څه اخلي او څه تولیدوي؟

ځواب: و نې د هوا څخه کاربن ډای اکساید اخلي او اکسیجن تولیدوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: د ونولرګي د څه شي لپاره کارول کيږي؟

ځواب: د ونولرګي په ودانيو ، د کور د اسبابونو او د کاغذ جوړولولپاره کارول کيږي.

سوال: د ونوسيورې وګړوته څه ګټه رسوي؟

ځواب: د ونوسيورې وګړي له زياتې ګرمې څخه ساتي.

سوال: د ځنګلونو يو شمېر پيداوارو څخه په څه شي کې ګټه اخيستل کيږي؟

ځواب: د روغتيايي دارو درملو جوړولو کې ترې ګټه اخيستل کيږي.

سوال: ونې د څه شي غږ کموي؟

ځواب: ونې د موټرو او فابريکو غږ کموي.

سوال: د ځنګلونو ډېر مهيم اهميت دوه برخې وليکئ؟

ځواب: د خاورې د ښويېدو مخنيوي کوي، د څارويو لپاره د وښو چمتوکول.

د وحشي ژويو ساتنه

سوال: په افغانستان کې کوم وخشي ژوي وجود لري؟

ځواب: پړه، پړانګان، ګوره خره، لېوان، سرې ګيدړې،شادی ګانې.

سوال: پړانګان د هېواد په کومه سيمه کې پيداکيږي؟

ځواب: د هندوکش په ډيرو لرې سيمو کې او د آمو غاړو د لوخو په ځنګلونو کې پيداکيږي.

سوال: خره يا ګوره خره د هېواد په کومه برخه کې موندل کيږي؟

ځواب: ګوره خره د هېواد په جنوب لويديځ کې موندل کيږي.

سوال: لېوان چيرته ژوند کوي او کوم وخت کې راکوزيږي ؟

ځواب: لېوان په غرونوکې ژوند کوي خو په وچکاليو کې راکوزيږي.

سوال: سرې ګيدړې کوم ارزښت لري او د هېواد په کومو غرونو کې موندل کيږي؟

ځواب: سرې ګيدړې چې ځنګړی طبي ارزښت لري او د هېواد په مرکزي او شمالي غرونو کې موندل کيږي.

سوال: وخشي پسونه او غرنې وزې په کومه دره کې موندل کيږي؟

ځواب: و خشي او غرني اوزې د واخان په دره کې او د هغې شاخوا کې موندل کيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: شادۍ ګاني په هندوکش کې کوم ځای کې موندل کیږي؟

ځواب: شادۍ ګاني د هندوکش په جنوب ختیځ کې موندل کیږي.

له و حشي ژويو څخه سمه او تل ترتله ګټه اخيستل

سوال: په یوه سیمه کې د ژویو او الوتونکي ډیر زیات ښکار کول د څه شي لامل کیږي؟

ځواب: په یوه سیمه کې د ژویو او الوتونکي ډیر زیات ښکار کول د هغمی د له منځه تلولامل ګرځي.

سوال: په کومه سیمه کې ژوي ژوند نه شي کولی؟

ځواب: په هغه سیمه کې چې هلته جګړې وي او زهري او چاودیدونکي مواد استغمال کیږي.

د ژويو او الوتونکو د له منځه تلو د مخنيوي لارې چارې: ملي پارکونه

سوال: کله چې موږ ژوي ښکار کوو نو باید څه وکړو؟

ځواب: نو باید چې د ژویو جنس او عمر و ښودل شي .

سوال: ملي پارک څه ته وايي ؟

ځواب: هغه طبیعي ارزښت لرونکی سیمه ده چې پراخوالی یې له زرو هکتاروڅخه زیات وي او ساتنه یې له دولت له خوا وي.

سوال: ملي پارکونه باید څنګه وستو ؟

ځواب: ملي پارکونه باید پاک او منظم وساتل شي.

سوال: د افغانستان ملي پارکونه کوم دي نومونه یې ولیکئ؟

ځواب:د افغانستان ملي پارکونه غبارت دي له کابل ملي پارک، قندهار ملي پارک، هرات ملي پارکونه، او دامیر بند د ممله باغ،آجر دره، او نور.

د اوبو خاورې او هوا ساتنه

سوال: د ځمکې مخ څومه برخه اوبو نیولې ده؟

ځواب: د ځمکې مخ په سلو کې [۷۱] برخه اوبو نیولې ده.

سوال: اوبو د ژوند څه شی دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب: اوبه د ژوند سرچینه ده.

سوال: انسانان او ژوي او نباتات د خپل ژوند د ترسره کولو لپاره څه ته اړتيا لري؟

ځواب: انسانان او ژوي او نباتات د خپل ژوند د ترسره کولو لپاره اوبو ته اړتيا لري.

سوال: د ټولو ژونديو شيانو ژوند څه پورې تړلی دی؟

ځواب: د ټولو ژونديو شيانو ژوند اوبو پورې تړلی دی.

سوال: اوبه د انسان په ژوند کې څوم نقش دی؟

ځواب: اوبه د انسان په ژوند کې لومړنی نقش دی.

سوال: د ژونديو شيانو بدن د جوړښت زياته برخه څه شی دی؟

ځواب: د ژونديو شيانو بدن د جوړښت زياته برخه اوبه دي.

سوال: په کرنيزو او صنعتي او کورنيو چارو کې ډيره اړتيا څه ته ده؟

ځواب: په کرنيزو او صنعتي او کورنيو چارو کې ډيره اړتيا اوبو ته ده.

خاوره: هوا

سوال: خاوره د څه شي څخه جوړه شوې ده

ځواب: د ځمکې د مخ پورتنی طبقه د خاورو له کوچنيو ذارتو هو اوبو او ډيرو کوچنيو ذره بينی موجوداتو څخه جوړه شوې ده.

سوال: خاوره د کومو تعاملانو له امله تشکليږي؟

ځواب: خاوره د فزيکي او کيمياوي تعاملاتو له امله تشکيليږي.

سوال: فزيکي او کيمياوي شرايط څه پورې اړه لري؟

ځواب: د اقليم په څرنګوالي پورې اړه لري.

سوال: خاوره د څه شي د روزنې مهم عامل دی؟

ځواب: خاوره د ونو بوټو د ودې د کرنې او د څارويو د روزنې مهم عامل دی.

سوال: خاوره څه شی لري؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب: خاوره ژوندي موجودات او هومس لري.

سوال: که چیرې انسان په سم ډول د خاورې ساتنه ونه کړي څه به وشي؟

ځواب: ډیر ژروشړیږي او له استفادې څخه به ووځي نو بیا د هغې د جوړیدو لپاره کلونه کلونه وخت په کار دی.

سوال: په هوا کې کوم غازات شامل دي؟

ځواب: په هو کې اکسیجن او نیتروجن او زون شامل دي.

سوال: په هوا کې د اکسیجن فیصده څومره ده؟

ځواب: په هوا کې د اکسیجن فیصده [۲۱] دی.

سوال: په هوا کې د نیتروجن څومره دی؟

ځواب: په هوا کې نیتروجن [۷۸] فیصده دی.

سوال: او په هوا کې نور غازات څو فیصده دي؟

ځواب: او په هو کې نور غازات [۱] فیصده دي.

سوال: د فوتوسنتیز عملیه کې څه ته اړتیا لرو؟

ځواب: د فوتوسنتیز عملیه کې اکسیجن ته اړتیا لرو.

سوال: د ښار د هوا په پاک ساتلو په برخه کې باید څه ته پاملرنه وشي؟

ځواب: باید هوا ککړه نه شي .

د ښار د هوا ککړتیا

سوال: د هوا ککړتیا څه ته وایي؟

ځواب: تاسې هغه اضافي ماده چې په هوا کې ګډه شي او دهغې فزیکي، کیمیاوي ځانګړتیاوي او دهغې حیاتي شرایطو ته بدلون ورکړي د هوا ککړتیا بلل کیږي.

سوال: د هوا ککړیدو دوه لاملونه ولیکئ؟

ځواب: په نقلیه وسایطو کې د زړو ډیزلي انجنونو لګول، د ښار دننه د پخوانیو ماډلونو او زړو وسایطو کرځیدل راګرځیدل.

سوال: د ټولو ښارونو په پرتله کوم ښار هوا ککړه ده؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب: د کابل ښار هوا.

سوال: د کابل ښار د نفوسو شمیر څومره دی؟

ځواب: د څلورنیم میلونو څخه ترپنځو میلونو پورې دی.

سوال: څومره شیان نیغ په نیغه د وینې جریان ته داخلیږي او د سرطان ناروغي مینځ ته رواړي؟

ځواب: د [۵،۲] مایکروګرامو څخه واړه شیان.

سوال: د کابل د ښار په هوا کې د کوچنیو ذراتو د خپریدو له امله هر کال په هوا کې څومره ټنه مواد اضافه کیږي؟

ځواب: [۱۷۳۶۳] ټنه مواد اضافه کیږي.

سوال: د هوا په ککړتیا کې د سلفروکساید اندازه څومره ده؟

ځواب: د هوا په ککړتیا کې د سلفر و کساید اندازه [۲۴۴۸] ټنه ده.

سوال: په هوا کې د نایتروجن ډای اکساید د هوا ککړتیا څومره ده؟

ځواب: [۶۱۸۳۱] ټنه ده.

الف: د زړو عراده جاتو زیاتوالی او د ښار د هوا ککړتیا:

سوال: په [۱۳۸۸هــ] کال کې څومره موټر د ترافیکو په رسمي راجستر کې شامل وه؟

ځواب: [۳۶۵۴۶۹ درې لکه پنځه شپیته زره څلور سوه نهه شپیته]

سوال: او څوفیصده یې زاړه او تیټ ماډل وه؟

ځواب: [۴۰] فیصده یې زاړه او تیټ ماډل وه.

سوال: زاړه مړتر په هوا کې کوم ډول مضره عناصر خپروي؟

ځواب: کاربن مونو او کساید نایتروجن ډای اکساید، سلفر ډای اکساید، سربو ذرات، ځنګړې Pm2 ماده ، Pm10 ځنګړې ماده خپروي.

سوال: اقلیمي وضع هم د کوڅواو سړکونو په پاکې د څه شي اغیزه لري؟

ځواب: نظافت اغیزه لري .

زلزله: او د زلزلې خطرونه

سوال: زلزله تغریف کــړئ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب: زلزله د ځمکې مخ لړ یا ډیرو لړزیدو ته زلزله وویل کیږي چې کله سیمه ییزه بڼه لري او شاوخوا خپریږي.

سوال: د زلزلې پیژاندنه د کوم لویدیځ عالم له خوا وشوه؟

ځواب: د [میرکالي کانکلي] له خوا وشوه.

سوال: زلزلې پیښیدولو علتونه ولیکئ؟

ځواب: اول تکتونیکي لامل دویم د اور غورځواني لامل دریم پلو تونیکي لامل دی.

سوال: تکتونیکي زلزله او څنګه پیښیږي؟

ځواب: کله چې دغه پلیتونه د بل په وړاندې بې موازینی شي نود یو بل پرتله خوځیږي او بیځایه کیږي نو ځکه په د غه سیمه کې زلزله پیښیږي. نو دغې زلزلې ته تکتونیکي زلزله وایي.

سوال: د اور غورځونې زلزلې په کومه سیمه کې رامینځته کیږي؟

ځواب: په چاپان ، لرې ختیځ ، کلفورنیا او د امریکا په غربي څنډو کې رامینځنه کیږي.

سوال: پلوتونیک زلزله څنګه مینځته راځي؟

ځواب: د مګما د طبقې د مخ پورته [صعودي] حرکت یو فشاري د تودوخې د ګرځیدو له امله مینځته راځي.

سوال: د زلزلې د زیان او خطر کمښت باید له څو پلوه په پام کې و نیول شي؟

ځواب: له دوه پلوه باید ونیول شي.

سوال: د ودنیو په جوړښت کې باید کومو ټکو ته پام وشي چې د زلزلې څخه لګ په امان کې وي یو څو یې ولیکئ؟

ځواب: د ودانیو د اسکلیټ په جوړولو کې باید د سمنټو وسپنې او ګاډر کانکریټ څخه کار واخیستل شي.

سوال: په زلزله لرونکو سیمو کې باید په کومو سیمو کې ودانې جوړې نه شي؟

ځواب: د غرونو په لمنوکې ، رسوبي ځمکو او پستو خاورو کې باید جوړې نه شي.

سوال: د زلزلې په وخت کې څه کیږي یو څو لاملونه یې ولیکئ؟

ځواب: په زلزله کې ودانې نړیږي، اور لګیږي او آن د ځمکې پر مخ سورې او درزونه جوړیږي.

سوال: په ښوونځیو کې د ښوونکو د زلزلې په اړه دنده څه ده؟

ځواب: چې د زلزلې د خطر په اړه خبرې وکړي او د چمتوالي په هکله زده کوونکوته فلمونه وښودل شي باید د ښوونځي او ټولګي وځارل شي او د زلزلې په اړه مقدماتي چارې لاس لاندې ونیول شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: د زلزلې د ټکانونو د کلکوالي د اندازه کولو واحد څه شي دي؟

ځواب: مرکالي او ریخستر دی.

سوال: زلزلې څپې په څو ډوله دي نومونه یې ولیکئ؟

ځواب: د زلزلې څپې په درې ډوله دي چې عبارت دي له اول لومړنۍ څپې دویم ډول څپې ټکانونه او ضربې او دریم سطحي او برسیرن امواج څپې دي.

سوال: د زلزلې شدت پورې څه شی اړه لري یو څویې ولیکئ؟

ځواب: هغه څه چې پر المیاریو کټونو دیوالونو ، میز، یا د کوټې پر مخ پراته وي، د هغو خو ځښت او بیځایه کیدل د زلزلې شدت پورې اړه لري.

سوال: د زلزلې شدت او کلکوالی له څو نه تر څو درجو پورې دی؟

ځواب: له یو څخه تر نهو درجو پورې دی.

سوال: د ډیره سپکه زلزله ټکان باندې څوک پوهیږي او لامل یې ولیکئ؟

ځواب: د ډیره سپکه زلزله ټکان باندې یوازې انسانان پوهیږي او لامل یې ځوړند شیان خوځیږي.

سوال: د سپکې زلزلې لاملونه ولیکئ؟

ځواب: په دانیو کې خوځښت تر سترګو کیږي او ځوړند شیان پوره خوځیږي، او ځوړند شیان ډیر ګړندي خو ځیږي، کړکۍ او دروازې ښوري،او د کړکیو او دروازو په چوکاټ کې درزونه راښکاره کیږي.

سوال: د منځنۍ زلزلې لاملونه ولیکئ؟

ځواب: د منځنۍ زلزلې خلک له ودانیو څخه بهر هم په زلزله پوهیږي، او کوچني شیان بیځایه کیږي ، پر دیوالونو باندې ځړول شوي انځورونه خوځیږي.

سوال: یو څه کلکې زلزلې لاملونه ولیکئ؟

ځواب: ټکان لا زیات احساس کیږي خلک له کوټو څخه بهر وزي له الماریو څخه لوښي رالویږي.

سوال: د کلکې زلزلې لاملونه ولیکئ؟

ځواب: انسان خپل واک له لاسه ورکوي ، ودانیو کې هر څه بیځایه کیږي، موټر چلوونکي په خپل موټر کې په زلزله پوهیږي، کانکریټي ویالې و یچاړیږي، او د موټر تک اغیزمن کیږي او ودانۍ نړیږي.

سوال: ډیرې کلکې زلزلې لاملونه ولیکئ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب: ودانی غورځیږي، د اوبو زیرمې شړیږي، د ځمکې پر مخ درز او ماتوالی لیدل کیږي لرګین پلونه ماتیږي د اوسپنې پټلی خپل توازن له لاسه ور کوي او لوی کاني بیځایه کیږي او ځنې وخت شیان پورته غورځي او پایپ لاینونه ویجاړیږي.

سوال: زلزې په کومو سیمو کې ډیرې لیدل کیږي؟

ځواب: زلزلې په روسوبي سیمو کې ډیرې لیدل کیږي.

د هېواد زلزله لرونکې سیمې

سوال: د افغانستان هېواد زلزلې لرونکې سیمې کومې دي ؟

ځواب: د افغانستان د هېواد زلزلې لرونکې شمال ختیځ سیمې دي.

سوال: په افغانستان کې زلزله لرونکې خوزې په څو برخو ویشل شوې دي نومونه یې ولیکئ؟

ځواب: په څلور ډوله دي چې عبارت دي له د کلکو زلزلو حوزه، د منځنۍ زلزلو حوزه، د خفیفو زلزلو حوزه،او هغه حوزه چې زلزلې نه لري یا یې زیان لږ[کم] وي.

سوال: د کنړ او نورستان ولایتونه د زلزلو په کومه حوزه کې دي؟

ځواب: د کلکو زلزلو په حوزه کې دي.

سوال: فراه ولایت د زلزلو په کومه حوزه کې دی؟

ځواب: هغه حوزه چې زلزلې نه لري او که لری یې نوزیان یې ډیر کم دی.

سیلاوونه

سوال: سیلاو څنګه منځ ته راځي؟

ځواب: سیلاو د اوبو هغه ناڅاپي راتګ دی چې له غرنیو خوړونو څخه راوځي .

سوال: د سیلاونو دری زیانونه ولیکئ؟

ځواب: د سیند غاړې وړي، کلیوالي او ښاري کورونه نړوي، د انسانان او ژوي له ځانه سره وړي.

سوال: کومه دره یو سیلاو او په څوم کال کې په یو سپیره ډاګ بدله کړه؟

ځواب: د کوهدامن په ګلدره په [۱۳۲۰هـ ش] کال کې په یوه سپیره ډاګ بدله کړه.

سوال: په [۲۰۰۵] م کال کې د سونامي سیلاو سمندري څپو د اسیا په جنوب کې څومره خلـک یې ووژل شمیر یې ولیکئ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب: په [۲۰۰۵] م کال کې د سونامي سیلاو سمندري څپو د اسیا په جنوب کې سل زره خلــک ووژل.

سوال: سیلاونه په څوډوله دي نومونه یې وایکئ؟

ځواب: په څلور ډوله دي چې غبارت دي له آوار سیلاو، د سیندونو سیلاو ، سونامي ساحي سیلاوونه ، هغه سیلاوونه چې د کنګلو د ماتیدو له امله راځي.

سوال: غرني سیلاوونه د څه شي په نتیجه کې مینځته راځي؟

ځواب: د کنګلونو د ماتیدو په نتیجه کې مینځ ته راځي.

د سیلاو زیان او د هغه مخنیوی

سوال: له سیلاو څخه پیدا شوي خطرونه په څو ډوله دي نومونه یې ولیکئ؟

ځواب: په دوه ډوله دي چې غبارت دي له اول سیده [مستقیم] خطرونه دویم ناسیده [غیرمستقیم] خطرونه دي.

سوال: سیده [مستقیم] خطرونو یو څو لاملونه ولیکئ؟

ځواب: په دې ډوله خطر کې کرنیزې ځمکې ویجاړیږي، کورونه او بنونه له مینځه ځي.

سوال: ناسیده [غیر مستقیم] خطرونو یو څو لاملونه ولیکئ؟

ځواب: په تګ را تګ کې خنډ او ځنډراولي او خلــکو ته ویره پیداکوي، د پلورونکو کار له ستونځو سره مخامخ کوي.

سوال: د سیلاو مخه باید د چه له خوا ونیول شي؟

ځواب: د سیلو مخه باید خلکو او حکومت له خوا ونیول شي.

سوال: د سیلاو د خطر په وارندې باید څه وکړو؟

ځواب: د سیلاو د خطر په وارندې باید تول چمتو اوسي او د هغه زیانونه راکم کړي او د ویجاړولو مخنیوي وشي.

سوال: هغه ودانې چې د سیلاوونو په مخه کې دي هغه باید څنګه وي؟

ځواب: هغه ودانې باید چې ډیر کلــک او له معیاري موادو څخه جوړ شوي وي.

اور غور ځووونکي [آتشفشان]

سوال: اورغور ځوونکي تغریف کړئ؟

ځواب: د ځمکې دننه طبقې [مګما] د اورینو مدارو پورته خواته راتلل دي چې د ډیرې لوړې تودوخې فشار کیمیاوي تغاملاتو او فزیکي بدلونونو له امله ځمکې څخه راوځي او د ځمکې پر مخ بدلونراولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: په لاتیني ژبه کې اور غور ځونکی ته څه وایي؟

ځواب: ولکانو یا ولکان ورته وویل کیږي.

سوال: لاوا څه ته وایي تعریف یې کړئ؟

ځواب: هغه مواد چې د اور غور ځونکو په نتیجه د [۷۰۰] څخه تر[۱۲۰۰] سانتي ګرد کې ویلي شي د لاوا په نامه یادیږي یا لاوا وایې.

سوال: د لاوا رنګ څه ډول دی؟

ځواب: سپین یا سور یا نارنجي دی.

سوال: کومې سیمې ډیر آتشفشان لري نومونه یې ولیکئ؟

ځواب: د ارام سمند غاړه ، کمچتکا، هاوییاو د امریکې لویدیځې غاړې دي.

سوال: د آیسلند اور غور ځونکی په څوم کال کې دوه ځلي فغاله شو؟

ځواب: په [۲۱۰] کال کې دوه ځلي فغاله شو.

په هیواد کې پخوانۍ اورغورځوونکي سیمې[حوزې]

سوال: د اور غور ځوونکو دوه نښې ولیکئ؟

ځواب: په مخروطي بڼه غونډۍ او تودو اوبوچیني

سوال: د ګود زرې ولاړې اوبه چیرته دي؟

ځواب: د چګاهی غرونو په شمال کې چې دا غرونه د اور غورځونکو په پایله کې مینځته راځي.

سوال: د شفا چینه په کوم ولایت کې ده؟

ځواب: په مزار شریف کې ده.

سوال: په مزارشریف کې د چشمه شفا چینه چې داور غورځونکو په نتیجه کې راغلي اوبه یې څه ډول رنګ لري؟

ځواب: اوبه یې ژیر رنګ لرونکی دي.

سوال: د ګل کوه جوړښت څه ډول دی؟

ځواب: یوه منظمه مخروطي غونډۍ ده چې د اور غور ځونکو په پایله کې مینځته راغلي ده.

د نړۍ د پیدا کیدو په هکله نظریات

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: دنړۍ د پیداکیدو په هکله اسلام څه نظر ورکړ؟

ځواب: [ثم استوا الی السماء وهی دخان] ژباړه: [نو وګورئ د آسمان لوري ته کله چې آسمانونه له لوګي څخه ډک وو].

سوال: د اوسنیو معاصرو پوهانو نومونه ولیکئ چې د نړۍ د پیدا کیدو په هکله یې نظریې ورکړې دي؟

ځواب: کانت جرمني نامتو فیلسوف دی، لاپلاس د فرانسې نامتو ریاضي پوه دی، لا کییر امریکایې پوه دی.

سوال: جرمني نامتو علم او فیلسوف کانت په څوم کال کې د کایناتو د پیدایښت په هکله نظر ورکړ؟

ځواب: [۱۷۵۵] میلادي کال کې نظر ورکړ.

سوال: فرانسوي نامتو عالم او ریاضي پوه لا پلاس په څوم کال کې د شمسي نظام د پیل په هکله نظر ورکړ؟

ځواب: په [۱۷۹۶] میلادي کال کې یې نظر ورکړ.

سوال: د تایدل نظریه څه وه لګ مغلومات یې ولیکئ؟

ځواب: د تایدل له نظر سره سم لمر په کایناتو کې لګه د یوې سرې لمبې یا روښانه ډیوې په شان و یو بل آسماني غونداری چې ډیر غټ و د لمر له څنګه په یوه لرې واټن تېر شو.

سوال: د لاکییر نظریه څه ډول وه لګ مغلومات یې ولیکئ؟

ځواب: امریکایې پوه لاکییر په دې عقیده و چې په فضا کې یو شمېر اسماني تیږي او هغه ستوري چې په لمریز نظام کې دي د همدغو تیږو له یوځای کیدو څخه جوړ بنوي دي.

کهکشان : لمریز نظام

سوال:د کهکشان د نیبولا مخوری ګرځیدل کوم ډول بڼه لري؟

ځواب: بیضوي او فنر ډول بڼه لري.

سوال: په کایناتو کې تراوسه کوم ډول کهکشانونه کشف شوي دي؟

ځواب: پیولا، اندرو میدا، دری ګونی ، او قنطورس کهکشانونه کسف شوي دي.

سوال: د شیدو لار [پیببولار] کهکشان اوږدوالی څومره دی؟

ځواب: لس زره نوري کاله دي.

سوال: د شیدو لار [پیولار] کهکشان پیروالی څومره دی؟

ځواب: [۱۰۰] زره نوري کلونه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: د لمر رڼا په څومره وخت کې ځمکې ته رارسیږي؟

ځواب: په اتو دقیقو کې او اوولس سانیو کې [۱۷ : ۸]

سوال: د کهکشان د شیرې لرې په ترڅ کې څومره ستوري او ثرابت شته؟

ځواب: د دوه سوه میلونو څخه زیات چې یو شمیر یې له لمر څخه هم لوي دي.

سوال: کومې منظومې د لمر پرتله لویې دي؟

ځواب: بیتل ګوس چې د لمر څخه [۶۰۰] ځله غټ دي، دبران چې د لمر څخه [۲۰] ځله غټ دي.

سوال: لمریزه منظومه څومره وخت کې د شیرې لار [پیولار] کهکشان په شاخوا باندی یو ځل راڅرخیږي؟

ځواب: په [۲۰۰] میلیونو کلونو کې .

سوال: د شیری لار [پیولار] کهکشان په شنه آسمان کې د شپې لخوا کوم ډول رنګ لري؟

ځواب: روښانه سپین ډول رنګ لري.

سوال: اندرومید کهکشان د ځمکې څخه څومره لرې دی؟

ځواب: [۲۰۰] میلونه نوري کلونه لرې دی.

سوال: اندرومید کهکشان کوم ډول دی او هغه کې څومره ستوري شتون لري؟

ځواب: یو خلقوي کهکشان دی او په هغه کې سلګونه میلیار ده ستوري شتون لري.

سوال: تری انګلوم [دری ګونی] کهکشان د شیرې لار [پیولار] کهکشان په پرتله څومره کوچنی دی؟

ځواب : څلور ځله کوچنی دی.

سوال: قنطورس [اس سر] کهکشان واضغ کړئ؟

ځواب: دا د سرې وریځې یو کهکشان دی چې د ګرځیدو په حال کې دی او په هعه کې د ستورو جوړیدو امکان شته.

سوال: شمسي نظام تعریف کړئ او نومونه یې ولیکئ؟

ځواب: دشمسي منظومې ټولې سیارې او نور اجرام دي چې نهه اصلي سیارې لري چې عبارت دي له عطارد، زهره، ځمکه ، مریخ مشتري، زحل، اورانوس، پنتون، او پلوتو دي.

سوال: شمسي نظام څو سیارې او څوسپوږمۍ لري؟

ځواب: نهه سیارې او [۱۶۵] سپوږمۍ لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: لمر ته تر ټولو نږدې سياره کومه يوه ده؟

ځواب: عطارد سياره ده.

سوال: ذ عطارد سياره په کومو وختونوکې ښه ليدل کيږي؟

ځواب: په سهار کې او مازديګر کې ښه ليدل کيږي.

سوال: دعطارد د تودوخې درجه څومره ده؟

ځواب: د عطارد د تودوخې درجه [۴۲۷] سانتي ګراد ده.

سوال: کومې سيارې سپوږمکې نه لري؟

ځواب: عطارد او ذهره سپوږمکۍ سيارې نه لري.

سوال: کومه سپوږمکۍ اتموسفير نه لري؟

ځواب: عطارد سپوږمکۍ يې نه لري.

سوال: کومه سپوږمکۍ د ځمکې په ندازه ده؟

ځواب: زهره سپومکۍ ده.

سوال: کومې سپوږمکۍ ته چې موږ وګورو يو روڼ غونداری ښکاري؟

ځواب: زهره سپوږمکۍ ته چې وګورو نو روڼ غونداری ښکاري.

سوال: کومې سپوږمکۍ اتموسفير د وريځو څخه جوړ شوی دی؟

ځواب: زهره سپوږمکۍ اتموسفير د وريځو څخه جوړ شوی دی.

سوال: زهره سپومکۍ د تودوخې درجه څومره ده؟

ځواب: [۴۶۵] سانتي ګرد ده.

سوال: د ځمکې يو څه طبقات وليکئ؟

ځواب: سيال، سيما، منتل، او د ځمکې د ننه هسته[منځکه]

سوال: مريخ سپوږمکۍ کوم ډول رنګ لري؟

ځواب: مريخ سپوږمکۍ سوړ او سور رنګ لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: د مریخ د منځني تودوخې درجه څومره ده؟

ځواب: منفی [۵۵] درجې ده.

سوال: مشتري ستوری کوم دی؟

ځواب: د شمسي منظومې یو ډېر غټ او په آسمان کې ځلیدونکی څلورم ستوری دی.

سوال: د مشتري ستوري د ځلیدو یو دلیل ولیکئ؟

ځواب: هغه ډېر لویوالی لري نو ځکه ځلیږي.

سوال: د مشتري ستوري مخ له څه شي څخه جوړ دی؟

ځواب: د اورینو ویلې شویو ګازونو[هایدروجن او هیلیوم] څخه جوړ دی.

سوال: د مشتري ستوري منځني تودوخه څو درجې ده؟

ځواب: [۲۰۰۰۰] شل زره درجې ده.

سوال: کومه سیاره دلمریز نظام یوه ښکلې سیاره ده؟

ځواب: زحل سیاره ده.

سوال: د زحل سیارې د مخ یخني څو سانتي ګراد درجې ده؟

ځواب: منفي [۱۸۰] درجې ده.

سوال: د لمر نظام دریمه سیاره کومه ده نوم یې ولیکئ؟

ځواب: اور انوس سیاره ده.

سوال: د اورانوس سیاره له څه شي څخه جوړه شوې ده؟

ځواب: د هایدروجن او هیلیوم او میتان له ګازونوڅخه جوړه شوې ده.

سوال: د اورانوس سیارې د مخ یخني څومره ده؟

ځواب: منفي [۲۱۰] درجې ده.

سوال: د لمریز نظام وروستی ګاز لرونکې سیاره کومه یوه ده؟

ځواب: د نپتون سیاره ده.

سوال: د نپتون سیاره مخ کوم ډول رنګ لري؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب: شین رنګ لري.

سوال: د کومه سیاره کې تیږې دي؟

ځواب: پلوتو سیاره کې تیږې دي.

د ځمکې جوړښت

سوال: د ځمکې کره د خپل جوړښت له مخې کوم ډول بڼه لري؟

ځواب: Geoid بڼه لري.

سوال: لیتوسفیر څه ته وایې؟

ځواب: د ځمکې هغه طبقه ده چې د ځمکې قشر او منتل په کې راځي. د سلیکان مګنیزم المونیم او اکسیجن له مرکاباتو څخه جوړه شوې ده.

سوال: بهرانۍ پوښ د کومو طبقو څخه جوړه او د مګما څومره برخه یې نیولې ده؟

ځواب: د سیال او سیما له طبقو څخه جوړه او [۴۰] څخه تر [۸] کیلومتره پورې یې د مګما طبقه نیولې ده.

سوال: د سیال طبقه د کومو عناصرو څخه جوړه ده او کوم ډول تیږې په کې شاملې دي؟

ځواب: د سیلو سیم او المونیم څخه جوړه شوې ده او ګرانیټ تیږې لري.

سوال: سیما طبقه څه ته وایې ؟

ځواب: د ځمکې دویم پوښ یا قشر بله طبقه سیما بلل کیږي.

سوال: سیما طبقه د کومو مرکباتو څخه جوړه شوې ده.

ځواب: سیلوسیم او مګنیزیم له مرکباتو څخه حوره شوې ده.

سوال: د سیما طبقې د زلزلې د څپو چټکوالی څومره او تیږې یې څه ډول رنګ لري؟

ځواب: څلور میله په یوه ثاتیه کې او د تیرو رنګ یې تیاره او تور دی.

سوال: د مګما طبقه څومره پریړوالی څومره دی؟

ځواب: [۲۸۹۵] کیلومتره دی.

سوال: د مګما طبقې مهم مرکبات کوم دي ؟

ځواب: اوسپنه ، مګنیزیم، او سلیکیت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: د ځمکي هسته د څو طبقو لرونکي ده نومونه يې وليکئ؟

ځواب: د دوو طبقو لرونکي ده بهرنۍ او د ننني هستې په نوم ياديږي.

سوال: د بهرنۍ هسته څومره پريړوالى لري او مرکبات يې کوم دي؟

ځواب: [۲۲۲۰] کيلومتره پريړوالى لري او مرکبات يې نکل او اوسپنه دي.

سوال: د دننني هسته څومره پريړوالى لري او مرکبات يې کوم دي؟

ځواب: [۱۲۵۵] کيلومتره پريړوالى دى او مرکبات يې اوسپنه او نکل دى.

سوال: د ځمکي د مخ مساحت څومره دى؟

ځواب: [۵۱۰،۱۰۰،۰۰۰] ميليون کيلومتره مربع ده.

سوال: سمنرونو څومره ساخه نيولي ده؟

ځواب: په سلو کې [۷۱] فيصده ساخه نيولي ده.

سوال: آرام سمندر [بحرالکاهل] څومره ساخه نيولي ده؟

ځواب: [۱۸۰] ميليونه مربع کيلو متره نيولي ده.

سوال: د هند سمندر څومره برخه نيولي ده؟

ځواب: [۷۵] ميليون مربع کيلو متره نيولي ده.

د نړۍ نامتو سيندونه

سوال: د اسيا ځينې نامتو سيندونو نومونه وليکئ؟

ځواب: آمو [جيحون] سير دريا [سيحون] هوانګهو، د جله، فرات ،اوب اولينا دي.

سوال: د اروپا مهمو سيندونو نومونه وليکئ؟

ځواب: دانيوب، راين، والګا، سين، لوار، د نيپر، د نيستر، تاژ، وستولا، ګواديانا، پو، رون او ګارون، دي.

سوال: د افريقي د لويې وچې نامتو سيندونو نومونه وليکئ؟

ځواب: نيل او کانګو او نايجير دي.

سوال: د افريقي تر ټولو اوږد سيند کوم دى؟

ځواب: د نيل سيند دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال:د نیل سیند په څومره واټن او په کوم سمندرګي کې تویيږي؟

ځواب: په [۶۶۵۰] کیلو متره واټن او په مدیترانی سمندرګي کې تویيږي.

سوال: د نیل سیند څه ارزښت لري؟

ځواب: دغه سیند ډیر مهم کرنیز او اقتصادي او ټرانسپورټي ارزښت لري.

سوال: د نیل سیند څو مرسیلان څو دي نومونه يې ولیکئ؟

ځواب: یو يې سپین نیل او بل يې شين نیل دی.

د ځمکې د وچو لوړې ژورې

سوال: د الپ سیستم تشریح کړئ؟

ځواب:د الپونه د سینوزوییک دورې د لومړنیو و ختونو د ارګانیکو خرکتونو زیږنده دي چې د ځمکې د کرې د پاټې لړی پرتله ځوان دي.

سوال: د الپ سیستم په څو ګروپونو ویشل شوې دی؟

ځواب: په دوه ګروپونو ویشل شوې دی.

سوال: ماتې سیمې کومې دي؟

ځواب: ماتې سیمې د ځمکې د مخ هغه برخوته ویل کیږي چې څه ناڅه په وچه یا د سمندرونو د ننه تر اوبو لاندې وي.

د سپوږمۍ او د هغې عمومي ځانګړ تیاوې: خسوف او کسوف

سوال: په څوم کال کې او چا ولیدل چې د سپوږمکۍ پرمخ زیات شمیر غرونه او لوړې ژورې شته .

ځواب: په [۱۶۰۹] م کال کې ګالیله ولیدل چې د سپوږمکۍ پرمخ زیات شمیر غرونه او لوړې ژورې شته.

سوال: د ځمکې د جاذبې قوه د سپوږمکۍ په پرتله څومره ده؟

ځواب: د سپوږمکۍ د جاذبې قوه د ځمکې په پرتله شپږځله کمه ده.

سوال: کوم فضاګرځیدونکی د سپوږمۍ پر مخ کوز شول؟

ځواب: نیل آرم سټرانګ او ادوین الدرین د سپوږمکۍ پر مخ کوز شول.

سوال: د ځمکې او سپوږمۍ واټن څومره دی؟

ځواب: [۳۸۲۱۸۰] کیلو متره دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: سپوږمی انتقالي خرکت په څومره وخت کې ترسره کیږي؟

ځواب: په [۲۹] ورځو او [۱۲] ساعتونو او [۲۴] دقیقو کې تر سره کیږي.

سوال: کسوف څه ته وایي؟

ځواب: که چیرې سپوږمی د لمر او ځمکې تر مینځ راشي او دري واړه په یوه کرښه کې واقع شي دا وخت که د سپوږمی سیورى په ځمکه ولویږي کسوف [لمر نیول] پیښیږي.

سوال: خسوف څه ته وایي؟

ځواب: که چیرې ځمکه د سپوږمی او لمر تر مینځ په یوه کرښه کې راشي په دغه وخت کې د ځمکې سیورى په سپوږمی لویږي نوخسوف پیښیږي.

دځمکې د گرځیدلو ډولونه

سوال: ځمکه څوډوله خرکتونه کوي؟

ځواب: ځمکه پنځه ډوله خرکتونه لري چې غبارت دي له وضعي حرکت ، انتقالي حرکت، نوساني حرکت، د ویگادستوري خوا ته حرکت، یوه نا څرگنده لوري ته د سحابي کهکشان سره یو ځاى د ځمکې حرکت.

سوال: شپه او ورځ د ځمکې کوم حرکت نه مینځته راځي؟

ځواب: د وضعي حرکت په پایله کې مینځته راځي.

سوال: د ځمکې د مدار اوږدوالی څومره دی؟

ځواب: [۹۳۱] میلیون کیلو متره دی.

سوال: په یوه ثانیه کې د ځمکې مدار څومره ښودل شوې دی؟

ځواب: [۳۰] کیلو متره ښودل شوی دی.

سوال: د لمر او د ځمکې تر مینځ واټن څومره دی؟

ځواب: [۱۴۹] میلیون کیلومتره دی.

سوال: لمریز انقلاب څه ته وایي؟

ځواب: کله چې ځمکه د بیضوي مدار یوه قطر [اوج یا حضیض] ته ورسیږي شمسي انقلاب بلل کیږي.

سوال: اوړي شمسي انقلاب او د ژمي شمسي انقلاب دواړه د ځمکې څه شي ته ارزښت لري؟

ځواب: دواړه یې د ځمکې کرې ته ارزښت لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: شمالي نیمه کره په کوم وخت کې لمر ته مخامخ وي؟

ځواب: په اوړي کې ورته مخامخ وي.

سوال: شمالي نیمې کرې ته په ژمي کې د لمر وړانګې څه ډول رسیږي.

ځواب: په ژمي کې د لمر وړانګې مایله ورته رسیږي.

سوال: ځمکه د څه شي په شاوخوا چورلیږي؟

ځواب: ځمکه هم د نورو سیارو په شان د لمر پرشاوخوا چورلیږي.

سوال: طبیعي او جغرافیاوي پیښې د ځمکې څو ډوله حرکتونو څخه را مینځته کیږي؟

ځواب: له دوه ډوله حرکتونه څخه رامینځته کیږي.

طول البلد او عرض البلد کرښې

سوال: د طول البلد د پیل ټکط کوم دی؟

ځواب: د ګر نیویج کرښه چې لندن له ښار څخه تیریږي د طول لبلد د پیل ټکط دی.

سوال: د طول البلد د دیرو شمیر څومره دی؟

ځواب: [۳۶۰] درجې دی

سوال: طول البلد څه ته وایي؟

ځواب: هغه نیمی دایرې دي چې له شمالي قطب څخه پیل د سویل قطب پورې رسیږي او استوا کرښه باندې عمود دي.

سوال: د عرض البلد ټولې دایرې یوبل سره څنګه دي؟

ځواب: د عرض البلد ټولې دایرې یو بل سره موازي دي.

اقلیم څه دی؟

سوال: اقیلم تغریف کړئ؟

ځواب: اقلیم یوه لاتیني کلمه ده چې له [klima] څخه اخیستل شوې او د میلان معنا لري.

سوال: میلان په مستوي مدار باندې څودرجې زاویه جوړه وي؟

ځواب: ______ $\frac{۱}{۲}$ ۱۱ درجې زاویه جوړه وي.

سوال: د اقلیم عناصر کوم دي نومونه یې ولیکئ؟

مرتضی همدرد

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب: تودوخه ، هوافشار، د بادونو لګېدل، لند بل او وربښت.

سوال: تودوخه په ثانیه کې ځمکې ته څومره راځي؟

ځواب: [۱۲۶] ترلیونه هسپاوره

سوال: د لمر رڼا ګړندیتوب په یوه ثانیه کې څومره دی؟

ځواب: [۳۰۰۰۰۰] کیلومتره دی.

سوال: لمر تودوخه په تروپوسفیر او لوړو غرنیو سیموکې له لوړوالي سره کوم راړیکه لري؟

ځواب: سرچپه اړیکه لري.

سوال: تودوخه په کوم وخت کې توپیرمومي؟

ځواب: تودوخه په یوه شپه ورځ کې د میاشتې او کال په اوږدو کې توپیرمومي.

د بادونو لګېدل

سوال: هغه بادونه چې د ځمکې پرمخ را لګیږي په اقلیم باندې کومه اغیزه لري؟

ځواب: په اقلیم باندې د پام وړ اغیزه لري .

سوال: د فشار دمرکزونو په پام کې نیولو سره د بادونو جریان په ډوله دی؟

ځواب: په درې ډوله دی.

سوال: د لویدیځ بادونه د شمالي نیمې کرې په څو درجو کې لګیږي؟

ځواب: [۳۰] او [۶۰] درجو ترمینځ عرض البــلدونو کې لګیږي.

سوال: باران ځاځکي ږلۍ او واوره د څه شي په واسطه ځمکې ته را ښکته کیږي؟

ځواب: د تروپوسفیر له بېلابېلو لوړو برخو څخه د جاذبې د قوې په واسطه ځمکې ته را ښکته کیږي.

سوال: اتموسفیر د اوبو براس اندازې ته څه شی ویل کیږي؟

ځواب: [Humidity] یا رطوبت یا لنده بل ویل کیږي.

سوال: غرني اوربښتونه د څه شي په نوم یادیږي؟

ځواب: [Oro graphic] په نامه یادیږي.

سوال: د ګاز براس څه وخت رامینځته کیږي یو لامل یې ولیکئ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب: د ګازیراس هغه وخت رامینځته کیږي چې د اشباع او اوربښت عمل تر سره نه شي .

سوال: جبهه یې اوربښتونه دغه ډول اوربښتونه دیوې سیمې د څه شي له امله رامینځ ته کیږي؟

ځواب: د یوې سیمې ټیټ او لوړ فشار د بدلون له امله رامینځ ته کیږي.

د اقلیم اغیزمن علتونه

سوال: په څومه پیړی کې د نړۍ په اقلیم کې یو څه بدلون رامینځ ته شو؟

ځواب: د شلمې پیړی په پای کې او د یو ویشتمې پیړی په پیل کې رامینځ شو.

سوال: د اقلیم پیژندنې پوهانو په اقلیم باندې اغیزمن لاملونه کوم ښکاره کړ؟

ځواب: اول: د اقلیم نبستیز توکي دویم د اقلیم اغیزمن عوامل دي.

سوال: څو فکتورونه د سیمې په هوا او اوبو باندې په سیده توګه اغیزه کوي؟

ځواب: څلور فکتورونه دي.

سوال: په غرنیو لوړو سیمو کې په هر سل متره لوړوالي سره د تودوخې سانتي ګرد درجه څومره کیږي او لامل یې ولیکئ؟

ځواب: یوه درجه را کمیږي او د غرنیو کنګلونو لامل کیږي.

سوال: د یوې سیمې په محلي اوربښتونه باندې کومې څپې اغیزه لري؟

ځواب: سړې او تودې څپې .

سوال: ګلخانه یې ګازونه کوم دي؟

ځواب: نیتروس اوکساید ، میتان،کلورو فلوروکاربن.

د اقلیم ډولونه

سوال: یو ملي بار مساوي کیږي دڅوسره؟

ځواب: یو ملي بار مساوي دی د سیمابو[۲۹] انچ د سیمابو له لوړوالی سره.

سوال: معتدل اقلیم په څو برخو ویشل شوې دی؟

ځواب: په پنځه ډوله دی.

سوال: نیمه استوایي لنده بل لرونکی اقلیم اوړی او ژمی لري؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب: لنده بل لرونکی اوړی او معتدل ژمی لري.

سوال: د لویدیځو غاړو اقلیم اوړی څه ډول دی او اورښت اندازه یې څوره ده؟

ځواب: اوړی یې وچ دی او د اورښت اندازه یې لږه ده.

سوال: مدیترانه یي اقلیم څه ډول اوړی او ژمی لري؟

ځواب: وچ اوړی لري او معتدل او لنده بل لرونکی ژمی لري.

سوال: د قطبي سوړ اقلیم او غرنی لوړې سیمې کوم اقلیمونه لري؟

ځواب: نیمه قطبي وچ اقلیم، نیمه قطبي سمندري او لنده بل لرونکی اقلیم تندرا اقلیم د کنګل لرونکي سیمو اقلیم او د غرنیو لوړو سیمو اقلیم.

سوال: نیمه قطبي وچ اقلیم کې ولی هوا ډیره سړه وي لامل یې ولیکئ؟

ځواب: په ژمي کې چې کله د لمرو وړنکي له قطب دایرې سره مماس تیریږي په ټول شمالي او نیمه قطبي سیمه کې هوا سړه وي.

سوال: د تندارسیمې اقلمي ساخه د څو درجو تر مینځ واقع ده؟

ځواب: د ـــــ ۶۶ ۱/۲ درجو عرض البلد او د قطب د دایرې ۷۵ درجو تر مینځ واقع دی.

سوال: د نړی لوي کنګلونه په څو ډوله دي نومونه یې ولیکئ ؟

ځواب: ګرینلند کنګل او نتارکتیکا کنګل او شمالي کنګل دی.

سوال: خودباران او واورې اورښت لوړولي سره څه اړیکه لري؟

ځواب: سیده په سیده اړیکه لري.

سوال: په غرنیو سیمو کې د اورښت اندازه څومره ده؟

ځواب: [۱۸۰۰] او [۳۰۰۰] ملي مترو څخه زیاته ده.

د اتموسفیر طبقې

سوال: تروپوسفیر طبقه د ځمکې له مخ څخه څومره لوړوالی لري؟

ځواب: د [۸] څخه تر [۱۲] کیلو مترو پورې لوړوالی لري.

سوال: د سترا توسفیر طبقه څومره لوړوالی لري؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب: د [۱۲] څخه تر [۴۵] کیلومتره و پورې لوړوالی لري.

سوال: میزوسفیر طبقه څومره لوړوالی لري؟

ځواب: د [۴۵] کیلو مترو څخه [۸۰] کیلو مترو پورې لوړوالی لري.

سوال: اکزوسفیرطبقه څومره پیړوالی لري؟

ځواب: [۱۳۰۰۰] کیلو متره پورې پیړوالی لري.

سوال: د ایونوسفیر طبقه له څه شي څخه جوړه شوې ده؟

ځواب: د هایدروجن له آیونونو څخه جوړشوې دی.

د ځمکې اتموسفیر: په اقلیم کې داتموسفیر ارزښت

سوال: د ځمکې اتموسفیر څه ته وایې؟

ځواب: اتموسفیر یو ګاز لرونکي کره ده چې د ځمکې د کرې شاوخوا یې نیولې ده.

سوال: بایوسفیر کومې طبقې ته وایې ؟

ځواب: د ځمکې په بهرني قشر کې ژوندي موجودات ونې اړ بوتي شته چې دغې طبقې ته بایوسفیر طبقه وایې.

سوال: د سمندر په کچه کې د هوا فشار څومره دی؟

ځواب: [۷۶۰] میلي متره دی.

سوال: د اقلیم په اړه د اتموسفیر شتوالی د څه شي لا مل کیږي؟

ځواب: د بادونو د لګیدو لامل کیږي.

سوال: کومه طبقه د انسان ژوند ژغوري؟

ځواب: د اوزون طبقه چې د ماورای بنفش له وړانګو څخه مخنیوی کوي د انسانانو ژوند ژغوري.

د هوا پیژندنې او کتنې د سنجولو اسباب: د باد د لګیدو څرنګوالی

سوال: تودوخې د معلومولو لپاره کوم وسایل شته یو څو یې ولیکئ؟

ځواب: سیمابي ترمامیتر/و الکترونیکی او بربښنایي تودوخه سنجوونکي دي.

سوال: د لمر د څرګندیدو آله د لمر څه شی ښکاره کوي؟

ځواب: د لمر د څرګندیدو آله د لمر د وړانګو اندازه ښکاره کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال: د هوا فشار په کومه آله ثبت کیږي؟

ځواب: په بارو ګراف آله باندې ثبت کیږي.

سوال: بادونه د څه شي له امله رامینځته کیږي؟

ځواب: د بادونو د ټیټ او لوړفشار د مرکزونو د توپیر له امله رامینځته کیږي.

سوال: په سمندر او وچه کې بادونه په څو ډوله دي د دوو نومونه ولیکئ؟

ځواب: په پنځه ډوله دي چې عبارت دي له منطوقي بادونه ، تجارتي بادونه.

سوال: منطقوي بادونه کوم دي او اصلي لامل یې کوم دی؟

ځواب: هغه بادونه دي چې په کوچنۍ ساحه کې په منطقوي بڼه را لګیږي. د هغو اصلي لامل د ټیټ او لوړ فشار مرکزونو دي.

سوال: په افغانستان کې کوم ولایت [۱۲۰] ورځني بادونه لري؟

ځواب: هرات ولایت [۱۲۰] ورځني بادونه لري.

سوال: کوم بادونه په لړه اندازه وي خو ګرندیتوب او د ویجاړولو توان یې ډیر وي؟

ځواب: تیفون او هریکن بادونه لږ اندازه لري او خو د ګرندیتوب او ویجاړولو توان یې ډیر دی.

سوال: سونامي توپانونه په کوم ځای کې پیښیږي؟

ځواب: د سمندرونو منځ کې یا هم د سمندرنو غاړو او سواحلوته نژدې پیښیږي.

سوال: کوم بادونه د استوا له کرښې سره موازي دي او لنډیز یې څه شي دی؟

ځواب: اسوایې متقارب بادونه د استو له کرښې سره موازي دي او لنډیز یې [I,T,C] دی.

سوال: کوم بادونه د درندو واورو لامل کیږي؟

ځواب: قطبي ختیځ بادونه دي.

سوال: او کوم بادونه د درندو توپانونو لامل کیږي؟

ځواب: لویدځ مسلط بادونه دي.

سوال: د بادونو یو څو ګټې ولیکئ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب: د اوبو دوارن جریان دادمن کوي، د ونو او بوټو .او په تیره بیا د خرما [خجورو] ونو ودې ته ګټور دی.او د هغه له انرژئ څخه استفاده کیږي.

وریځې: د لوړوالي له مخې د اوربښت ډولونه

سوال: وریځې له څه شي څخه جوړیږي؟

ځواب: وریځې په هوا کې د اوبو د بړاسونو د سره نژدې کیدو له امله جوړیږي.

سوال: وریځې له څه شي څخه هوا ته پورته کیږي؟

ځواب: وریځې د لمر وړانګو او بړاس کیدو د عملیې له امله د سمندرونو، سمندر ګیو،ولاړو اوبو ، خاورې، او د ونو له پاڼو څخه هوا ته پورته کیږي .

سوال: کله چې هوا تودوخه له صفر څخه ټیټه شي نوڅه جوړیږي؟

ځواب: بړاسونه د کنګل کوچني کرستلونه جوړوي.

سوال: وریځې په څو ډوله دي نومونه یې ولیکئ؟

ځواب: په څلور ډوله دي چې غبارت دي له د سیرس د بڼو په شکل ، سیروکومولوس د کوچنی توټې بنکو په شکل، سیروستراتوس د بڼو په شکل، هالوویل و مالي او کیږدۍ په شکل.

سوال: کومولوس وریځې څومره لوړوالی لري؟

ځواب: ۵ ـ ۶ کیلومتره لوړوای لري.

سوال: کومولوس وریځې کوم وربښت لري؟

ځواب: دروند او توپاني وربښت لري.

سوال: کله چې د غرونو لوړوالی تېزي نو څه شی ورو ورو زیاتیږي؟

ځواب: تودوخه ورو ورو زیاتیږي.

سوال: د لمر وړانګې د څه شي څخه بړاسونه پورته کوي؟

ځواب: د سمندرونو او سمندرګیو، او ولاړو اوبو له مخې څخه بړاسونه پوره کوي.

سوال: د اوبو د بړاسونو د پورته کیدو له امله څه شی کمیږي؟

ځواب: تودوخه کمیږي.

سوال: که چیرې توده هوا په غرنیو سیمو کې د سرې هوا له پاسه تیره شي نوڅه کیږي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب: د تکاثف د عملیې له کبله باران کیږي.

سوال: اوربښت ولې د انسانانو ټولو نورو ژویو او بوټو په ژوند کې ډیر زیات ارزښت لري؟

ځواب: دا ځکه چې پرته له اوبو ژوند امکان نه لري.

سوال: اوبه کومه ماده ده ؟

ځواب:اوبه حیاتي ماده ده.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library